

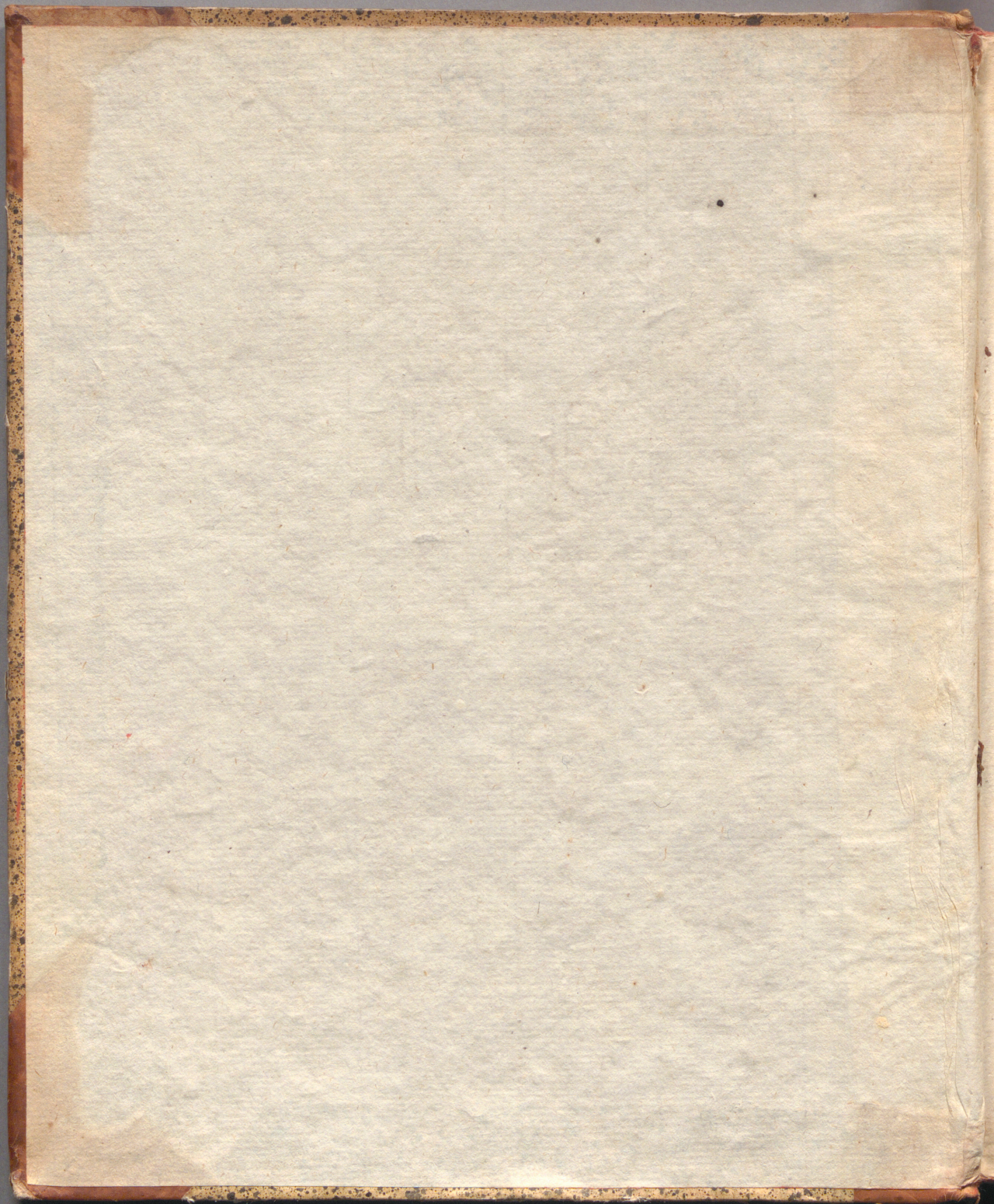
Kongl. Collegii Medici
Kungörelse, Om Sådane
ämnen til föda i
Hungers-nöd, ...

Kungl. förordningar 3. saml.

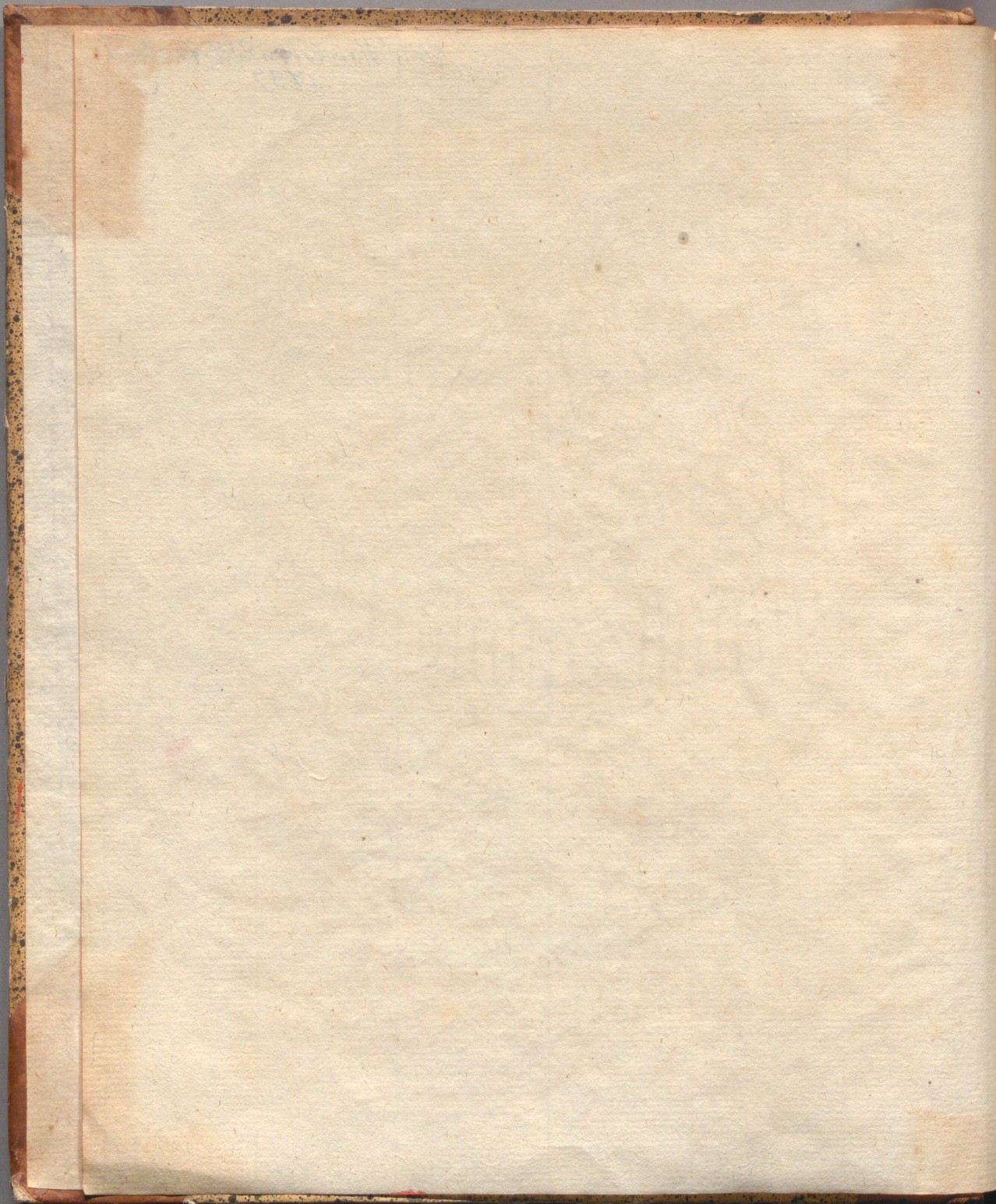

National Library
of Sweden

N. W. Markson Württemberg
1787.

Kongl. Collegii Medici

R u n g ö r e l s e,

Om

Sådane ämnen til föda i Hungers-nöd,
som inom Riket lätteligen kunna af
menige Man anskaffas.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

SEDERHOLM, Tryckt i Kongl. Tryckeriet, 1784.

Sedan, i anseende til then förledit år inträffade swära
miskwärt och theraf följande hungers-nöd i flere Ri-
kets Landsorter, Kongl. Collegium Medicum med
underdänigt project til Kongl. Maj:it inkommit, huruledes,
utom the kraftige utwägar Kongl. Maj:it til Almogens rädd-
ning Nådigt widtagit, allehanda inom Riket besintelige äm-
nen äfwen wore at tilgå, som til föda och uppehälle i sådes-
brist wore tienlige, men antingen af okunnogheter eller skadelige
fördomar wid thylife tilfällen ur akt låtas; och Kongl. Maj:it
i Nådigt Bref förordnat, at en Kungdresse häröf om af Colle-
gium skulle genom trycket utfärdas; har Collegium til under-
dänig åthlydnad theraf, härigenom icke allenast welat wara
Almänheten för alt nyttjande af thet så kallade Rödbrodet,
hwilket tillagas af för helsan skadelige ämnen, såsom Bark,
Måst, Agnar, Allon, Ben, stötte eller brände, Liung och
Linfros knopp, söndersturen Haln, sågspån med flere thylife,
och lägger arunden til dödelige och obotelige sjukdomar, hwarå
1773 års Rödsot och Rötfebrar ännu äro et talande bewis,
utan i thes ställe råda til andra möjelige utwägar, at förskaffa
lifs-uppehälle, som med ringa kostnad kunna erhållas, och
therjemte lemna kroppen en både sund och smakelig föda.

Kongl. Collegium försäkrar således, at Stek eller Soppa
af hwarjehanda kreaturs kött, som afredes med miöl, eller
tillagas ihop med wärter, hwilka wär- och sommartiden sig
sielkrafde erbiuda, är en föda, som aldeles passat til men-
nisko-kroppens wid magt hållande och bör wäljas framsför öf-
wannämde Rödbrodd.

I thet ändamål kan man nyttja alle, inom Riket waran-
de, så wäl hemtamde, som wilda förfotade diur, af större
och mindre arter, bland hwilka, såsom betydligast, Hästar
må enkannerligen nämnas; af hwilka en sund och helsosam
föda står at erhålla. The diur, som hafwa en från och wi-
drig

drig smak, kunna dels i watten först twättas, och mer eller mindre tid läggas, dels uti Artika förwaras, hwarigenom både mörhet och smaklighet tillika winnes.

Thet samma gäller om alla slags Foglar, både the, som manligen ätas och the, som af fördomar eller ofunnoghet rätas, intet enda inom Riket warande slag undantagit.

Äf Fiskar finnes icke eller något slag, som icke med god nytta kan förtäras.

Wid wärens inbrytande gifwer Stogen och flöstränderne tillgång på allehanda slags Fogel-ägg, och hasswikarne öm-noghet af större och mindre Skälar.

Tå öpnar ock jorden en wälsignad tillgång på södande ämnen utur wårt-riket, hwilka kunna antingen ensamt tjena til föda, eller ock för smak och nytta kokas uti ofwannämde Köttfoppor.

Hic räknar Kongl. Collegium Pis-en Lit-rötter, somlig-städes Miölk-tistel kallade; Karborre-rötter, roten af Mor-tog, Hwic-rot eller så kallad Dwick-rot, Ren-mässa, Islands-mässa och Slåbärs, eller på andra buskar warande, Mässa, hwilka dels strax torkas, stötas eller malas til miölk, eller ock twättas, och sedan kokas med miölk eller watten.

Til södande Grönkål räknas; utom hwad ur Trögårdar manligen thertil hemtas; Näslor, Kattost-blad, Wild Mässa, Syra, Äng-löt, Wild-senap eller Äker-kål, Gök-mat med flere.

Ther tillgång är på Jord-påron eller så kallade Potatoës, utgöra the et wälsignadt ämne til lifwets uppehållande.

Ju ringare tillgång är på Säd, ju mera bör then och nyttig göras, och i thet afseendet tillstyrker Collegium, at hel-dre nyttja miölet til Gröt, Wälling, och Kött-foppors afre-dande, än at baka thet til Bröd, såsom hwarigenom en del af thes södande egenkap förloras.

Jöfrigt lesiwer Kongl. Collegium i then förhoppning, at
wälsinnade Medborgare i almänhet och Presterskapet i synner-
het, både understödja thesse Collegii wälmenta råd hos the en-
faldige, helst hwad nyttjandet af allehanda diur och foglar
angår, emedan inrotade fördomar, olunnoghet och skadelige
wanor bäst utrotas, genom ansedde Mäns efterdöme och för-
maningar, samt tillika wara och affstyra Almogen, at wid
nu infallande skörd, för tidigt til söda använda rå och omor-
gen Säd, hwarigenem dödade sjukdomar oundwifeligen up-
komma, warandes Collegium therom förwiffadt, at med i aft-
tagande af anförde omständigheter många lif tunna räddas.
Stockholm then 17 Junii 1784.

ABRAH. BÄCK.

ERNST von HEIDENSTAM. J. G. HALLMAN.
J. BERGSTRAL. P. J. BERGIUS. J. L. ODHELIUS.
J. SVENSSON. H. SPARSCHUCH. C. RIBBEN.
H. GAHN. D. WESER. C. F. SCHULTZENHEIM.
S. A. HEDIN. E. D. SALOMON.

